2025/1291

3.7.2025

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2025/1291

ze dne 2. července 2025

o zápisu označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do unijního rejstříku zeměpisných označení

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a zejména na čl. 99 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) V souladu s čl. 90 odst. 1 a 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 ([2]), kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, se posledně uvedené nařízení nadále použije na žádosti o zápis zeměpisných označení vín obdržené Komisí a zveřejněné v *Úředním věstníku Evropské unie* před 13. květnem 2024. Dne 19. července 2022 obdržela Komise žádost o zápis označení původu (CHOP) „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, kterou podalo Slovensko.

(2) Žádost Slovenska o zápis označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ byla v souladu s čl. 97 odst. 4 nařízení (EU) č. 1308/2013 zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 23. října 2023 ([3]).

(3) Dne 19. ledna 2024 obdržela Komise od Maďarska odůvodněné prohlášení o námitce. Poté, co Komise dne 29. února 2024 určila přípustnost námitky, vyzvala Maďarsko a Slovensko, aby zahájily náležité konzultace s cílem dosáhnout dohody, jak je stanoveno v čl. 98 odst. 2 nařízení (EU) č. 1308/2013.

(4) Dne 29. května 2024 požádalo Maďarsko o prodloužení konzultací. Jelikož však uvedenou žádost nepředložilo Slovensko, nesplňovala podmínku stanovenou v čl. 98 odst. 2 poslední větě nařízení (EU) č. 1308/2013. Konzultace proto prodlouženy nebyly. Konzultace mezi Maďarskem a Slovenskem byly ukončeny bez dosažení dohody. Komise proto musí přijmout rozhodnutí v souladu s čl. 99 odst. 2 nařízení (EU) č. 1308/2013, přičemž zohlední výsledky těchto konzultací.

(5) Maďarsko ve svém odůvodněném prohlášení o námitce a během konzultací se Slovenskem tvrdilo, že název „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ nemá být zapsán, protože je částečně homonymní s názvem „Tokaj/Tokaji“ zapsaným v unijním rejstříku zeměpisných označení pro Maďarsko. Maďarsko tvrdilo, že zápis navrhovaného názvu je proto v rozporu s článkem 100 nařízení (EU) č. 1308/2013. Maďarsko dále tvrdilo, že zdůraznění složky „TOKAJSKÉ VÍNO“ v názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ pomocí velkých písmen by mohlo uvést spotřebitele v omyl tím, že by vyvolalo dojem, že produkty, které označuje, splňují stejné přísné normy, jaké platí pro maďarská vína s označením „Tokaj/Tokaji“.

([1]) Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 ze dne 11. dubna 2024 o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012 (Úř. věst. L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

([3]) Úř. věst. C, C/2023/385, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/385/oj.

(6) Maďarsko rovněž zpochybnilo územní platnost označení „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ a tvrdilo, že zeměpisná oblast tohoto označení neodpovídá historicky vymezené oblasti Tokaj, čímž slovenská protistrana opominula historické souvislosti a tradice, které jsou pro Maďarsko a Slovensko, pokud jde o Tokajské víno, společné. Maďarsko uvedlo, že ze sedmi obcí zahrnutých do vymezené zeměpisné oblasti označení „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ patřily historicky do tokajské oblasti vymezené rakousko-uherskými právními předpisy platnými v letech 1908 až 1924 pouze Malá Tŕňa a Viničky.

(7) Maďarsko dále tvrdilo, že je snazší vyrábět „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ než „Tokaj/Tokaji“, což jej znevýhodňuje v hospodářské soutěži. Za tímto účelem Maďarsko uvedlo, že ve specifikaci produktu s CHOP „Tokaj/Tokaji“ jsou stanoveny přísnější normy a vyšší kvalita ve srovnání se specifikací produktu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“. To se týkalo zejména produkce přírodních sladkých vín nebo maximálních výnosů. Specifikace produktu pro vína se slovenským názvem rovněž umožňovala výrobu většího množství druhů vína a více kategorií výrobků z révy vinné, než je povoleno ve specifikaci produktu pro maďarské víno „Tokaj/Tokaji“. V této souvislosti Maďarsko trvalo na tom, že produkt zapsaný pod stejným názvem nelze vyrábět dvěma odlišnými způsoby.

(8) Na závěr Maďarsko upozornilo na stávající CHOP Slovenska „Vinohradnícka oblasť Tokaj“, které se vztahuje na téměř shodnou produkci vína jako v žádosti o zápis označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“. Maďarsko uvedlo, že nebude mít námitky proti zápisu označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, pokud Slovensko zruší stávající CHOP „Vinohradnícka oblasť Tokaj“.

(9) Komise posoudila argumenty uvedené v odůvodněném prohlášení o námitce Maďarska s ohledem na nařízení (EU) č. 1308/2013 a s přihlédnutím k informacím, které obdržela ohledně konzultací vedených mezi zúčastněnými stranami.

(10) Před posouzením argumentů Maďarska vznesených v námitce Komise vzala na vědomí, že Slovensko zapsalo název „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ jako označení původu AO-45 dne 22. listopadu 1967 ([4]) v Mezinárodním systému označení původu a zeměpisných označení podle Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu (Lisabonská dohoda) ([5]).

(11) Pravidla pro přechod od Lisabonské dohody k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních (Ženevský akt) ([6]) jsou stanovena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 ([7]). V souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2019/1753, pokud jde o označení původu, která nejsou chráněna podle unijního systému, mají členské státy, které jsou stranami Lisabonské dohody a přistoupily k Ženevskému aktu (např. Slovensko), možnost volby. Mohou buď požádat o zápis označení původu podle unijního systému a následně o zápis podle Ženevského aktu, nebo mohou požádat o zrušení zápisu označení původu v mezinárodním rejstříku ([8]).

([4]) https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_6376_Current%20information%20-%20AO-45.pdf. Původně byl název zapsán na základě Lisabonské dohody jako „TOKAJSKÉ VÍNO z československej oblasti“, ale po rozdělení Československa byl změněn na TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“.

([5]) https://www.wipo.int/wipolex/en/text/285856.

([6]) Úř. věst. L 271, 24.10.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2019/1754/oj.

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních (Úř. věst. L 271, 24.10.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1753/oj).

([8]) Maďarsko i Slovensko již podle Ženevského aktu zapsaly další označení původu týkající se Tokaje: Maďarsko – AO 527 „Tokaj“, viz https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_6858_Current%20information%20-%20AO-527.pdf, a Slovensko – AO 1230 „Vinohradnicka oblast Tokaj“, viz https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_25456_Current%20information%20-%20AO-1230.pdf.

(12) Podle článku 3 rozhodnutí Rady (EU) 2019/1754 ([9]) se členské státy, které byly stranami Lisabonské dohody ke dni 26. února 2020 (například Slovensko), zmocňují, aby ratifikovaly Ženevský akt nebo k němu přistoupily přesně v rozsahu, v jakém je jejich přistoupení nezbytné k zachování seniority a kontinuity ochrany označení původu již zapsaných uvedenými členskými státy podle Lisabonské dohody a ke splnění povinností stanovených v článku 11 nařízení (EU) 2019/1753.

(13) Žádost o zápis názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ do unijního systému je proto podle čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2019/1753 předpokladem pro mezinárodní zápis označení původu AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podle Ženevského aktu a pro zachování souvisejících práv přednosti. Vzhledem k tomu, že v unijním systému název „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ zapsaný není, Slovensko by nebylo oprávněno zapsat označení původu AO 45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podle Ženevského aktu a ztratilo by ochranu označení původu podle Lisabonské dohody.

(14) Pokud jde o argument Maďarska týkající se homonymie, Komise se domnívá, že výraz „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ je skutečně částečně homonymní s maďarským CHOP „Tokaj/Tokaji“. V takových situacích je třeba v souladu s čl. 100 odst. 1 nařízení (EU) č. 1308/2013 vzít v úvahu místní a tradiční používání a veškerá nebezpečí záměny. Pokud jde konkrétně o nebezpečí záměny, homonymní název nemá uvádět spotřebitele v omyl, aby se domníval, že produkty pocházejí z jiného území.

(15) Pokud jde o místní a tradiční používání, Maďarsko i Slovensko tvrdí, že vinařské tradice tokajské oblasti přetrvávají po staletí. Oblast se nachází v severovýchodním Maďarsku a na jihovýchodním Slovensku, obě země vyrábějí tokajská vína a zajišťují jim ochranu názvů. Slovensko uvedlo, že „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ je název tokajského vína, který se na Slovensku tradičně používá v souvislosti s odpovídající zeměpisnou oblastí vymezenou Slovenskem. Toto tvrzení o používání slova „Tokaj“ pro slovenské víno je podpořeno existencí slovenských právních předpisů o tokajském víně od roku 1959 a ochranou názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podle Lisabonské dohody od roku 1967.

(16) Pokud jde o nebezpečí záměny, název zaprvé odkazuje na skutečný původ produktu, tj. oblast Tokaj, jejíž část se nachází na Slovensku a další část v Maďarsku, a název se tradičně používá v obou částech přeshraniční oblasti Tokaj. Komise si není vědoma toho, že by tyto okolnosti vedly u spotřebitelů k nejasnostem. Naopak, dlouhá historie vín s názvem „Tokaj“ v obou zemích je spotřebitelům známa. Souběžná existence maďarských a slovenských tokajských vín na trhu a jejich rostoucí pověst přiměly Maďarsko i Slovensko k tomu, aby usilovaly o ochranu souvisejících názvů vín. V roce 2006 byly jako CHOP zapsány dva názvy odkazující na oblast Tokaj, a to „Tokaj/Tokaji“ v případě Maďarska a „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ v případě Slovenska. Tato CHOP existovala souběžně pro tutéž přeshraniční vinařskou oblast, aniž by to vedlo k nejasnostem ([10]). Není důvod domnívat se, že stávající žádost o zápis jiného slovenského CHOP obsahujícího název „Tokaj“ povede k nebezpečí záměny s maďarským názvem.

(17) Zadruhé, názvy maďarského a slovenského vína nejsou totožné. Názvy jsou pouze částečně homonymní. Ve slovenštině je „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ složeným názvem, v němž se odkazuje na „Tokaj“ prostřednictvím přídavného jména („TOKAJSKÉ“).

([9]) Rozhodnutí Rady (EU) 2019/1754 ze dne 7. října 2019 o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních (Úř. věst. L 271, 24.10.2019, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/1754/oj).

([10]) Podobně v odvětví zemědělských produktů existují další příklady souběžná existence zeměpisných označení označujících podobné produkty a odkazujících na zeměpisné oblasti, které jsou rozděleny mezi členské státy, např. „Steirisches Kürbiskernöl“ (CHZO) z Rakouska a „Štajersko Prekmursko Bučno Olje“ (CHZO) ze Slovinska nebo „Jambon d'Ardenne“ (CHZO) z Belgie a „Jambon sec des Ardennes / Noix de Jambon sec des Ardennes“ (CHZO) z Francie.

(18) Zatřetí, slovenský název obsahuje zeměpisný prvek „zo slovenskej oblasti“, který jasně označuje zemi původu a dále snižuje riziko záměny. Jak Slovensko vysvětlilo, tento zeměpisný prvek byl užíván již v době zápisu označení původu AO 45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ podle Lisabonské dohody s cílem jasně rozlišovat mezi maďarskými a slovenskými označeními původu.

(19) Začtvrté, čl. 119 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) č. 1308/2013 vyžaduje, aby označování a obchodní úprava vína v Unii obsahovaly údaj o provenienci. V praxi to znamená, že informace o zemi původu vína jsou povinné. Na etiketách vína je tedy obvykle uvedeno „víno z...“, „vyrobeno v...“ nebo „výrobek z...“. To dále objasňuje původ vína a dále rozlišuje mezi tokajskými víny vyráběnými v Maďarsku na jedné straně a na Slovensku na straně druhé.

(20) Zapáté, pokud jde o důraz na oblast Tokaj prostřednictvím použití velkých písmen, které Maďarsko zpochybnilo, Slovensko vysvětlilo, že velká písmena používaná v názvu předloženém k zápisu do systému Unie jsou nezbytná k zajištění souladu názvu, který má být zapsán podle Ženevského aktu, s názvem již zapsaným podle Lisabonské dohody. V každém případě, na základě prvků umožňujících rozlišovat mezi maďarskou a slovenskou oblastí Tokaj, jak je vysvětleno v 16., 17., 18. a 19. bodě odůvodnění, se nemá za to, že by použití velkých písmen v názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ mohlo zvyšovat riziko záměny.

(21) Na základě všech těchto skutečností se Komise domnívá, že částečná homonymita nebrání zápisu názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, a to vzhledem k tomu, že se název lokálně a tradičně používá a že neexistuje riziko záměny, zejména proto, že spotřebitelé nejsou uváděni v omyl vyvoláním dojmu, že tyto produkty pocházejí z jiného území.

(22) Pokud jde o argument Maďarska, že zeměpisná oblast „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ neodpovídá historicky vymezené oblasti Tokaj, Komise konstatuje, že ačkoli maďarská a slovenská tokajská vína sdílejí vinařskou historii, výroba tokajských vín se nyní uskutečňuje ve dvou různých zeměpisných oblastech ve dvou členských státech. Zeměpisná oblast „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ zahrnuje sedm slovenských obcí. Oblast formálně zřídilo Slovensko v roce 1959 ve svých vnitrostátních právních předpisech jako oblast produkce slovenských tokajských vín. Vinařské oblasti se mohou v průběhu času vyvíjet a jejich územní hranice se mohou v porovnání se situací před staletími měnit, aniž by však byla zpochybněna pravost místa původu.

(23) Slovensko prokázalo soulad s podmínkami stanovenými v nařízení (EU) č. 1308/2013, včetně pojmu „označení původu“ definovaného v čl. 93 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1308/2013. Slovensko zejména prokázalo souvislost mezi produktem a zeměpisným prostředím a jeho přirozenými přírodními a lidskými faktory. Slovensko rovněž uvedlo, že tato zeměpisná oblast a způsob produkce slovenského tokajského vína jsou na Slovensku regulovány od roku 1959. Pouhý odkaz Maďarska na historické vymezení podle rakousko-uherského zákona z roku 1908 nelze považovat za dostatečný důvod pro zpochybnění vymezení oblasti Slovenskem nebo souvislosti mezi touto oblastí a vlastnostmi slovenského tokajského vína. Komise proto odmítá, aby Maďarsko zpochybnilo územní platnost produktu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ a aby vyzývalo ke sladění vymezené zeměpisné oblasti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ se zeměpisnou oblastí Tokaj, jak je uvedena v rakousko-uherském zákoně z roku 1908.

(24) Pokud jde o tvrzení Maďarska, že požadavky na specifikaci maďarského produktu „Tokaj/Tokaji“ jsou ve srovnání se specifikacemi slovenského produktu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ náročnější a přísnější a že znevýhodňují maďarské výrobce v hospodářské soutěži, Komise se domnívá, že „Tokaj/Tokaji“ a „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ jsou odlišné názvy a souvisejí s odlišnými specifikacemi produktu. Pro účely této žádosti o zápis nemusí Slovensko splňovat maďarskou specifikaci produktu „Tokaj/Tokaji“. Stejně tak Maďarsko nemusí sladit svá pravidla se slovenskou specifikací produktu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ nebo „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ a může pro víno „Tokaj/Tokaji“ stanovit své vlastní požadavky a splňovat je. Nařízení (EU) č. 1308/2013 nevyžaduje, aby názvy, které jsou částečně homonymní, měly stejnou specifikaci produktu. Vzhledem k tomu, že neexistuje riziko záměny mezi slovenskými a maďarskými CHOP, nemají případné odlišné normy vliv na posouzení podle článku 100 nařízení (EU) č. 1308/2013. Je proto zbytečné vznášet otázku konkurenční nevýhody

v důsledku přísnějších požadavků specifikace produktu určitého CHOP ve srovnání se specifikací produktu jiného CHOP. Závěrem lze říci, že tvrzení Maďarska o konkurenční nevýhodě způsobené přísnějšími výrobními požadavky by mělo být zamítnuto.

(25) Pokud jde o prohlášení Maďarska, že by nevzneslo námitky proti zápisu označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“, pokud by Slovensko zrušilo stávající označení původu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“, Komise se domnívá, že o vhodném postupu by mělo rozhodnout Slovensko. Slovensko potvrdilo, že se CHOP „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ používá a že nemá v úmyslu jej zrušit. Podle názoru Komise nezávisí zápis názvu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ (CHOP) na zrušení názvu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ (CHOP), jehož užívání a ochranu si Slovensko přeje zachovat, neboť se jedná o dva různé názvy.

(26) Závěrem lze konstatovat, že žádný z argumentů vznesených Maďarskem neodůvodňuje žádost o zápis zamítnout. Označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ by proto mělo být zapsáno do unijního rejstříku zeměpisných označení.

(27) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem Výboru pro společnou organizaci zemědělských trhů,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Označení původu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti“ se zapisuje do unijního rejstříku zeměpisných označení uvedeného v článku 22 nařízení (EU) 2024/1143.

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 2. července 2025.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN